

היבטים לשוניים ויקהל פב

דקדוקי קריאה ויקהל והפטרות שקלים

יש לשים לב לשינויים קלים בהשוואה לפסוקים מקבילים בפרשות תרומה ותצוה (כמו תוספת וי"ו החיבור).

ב **תַּעֲשֶׂה**: העמדה קלה בתי"ו תדגיש את הצירי שלא יישמע כמו פתח

ה **יְבִיאֶהָ**: קריאת הה"א בקמץ

ז **מֵאֲדָמִים**: האל"ף בקמץ קטן

ברשימת כלי המשכן יש לשים לב להפרדה בין תיבות המסתיימות ומתחילות בוא"ו, כגון **אֶת-עַמְדָיו** ו**אֶת-אֲדָנָיו**.

התיבה 'את' תנוקד בצירי אם היא מוטעמת, ובסגול כאשר היא מוקפת למילה שלאחריה.

כ **וַיֵּצֵאוּ**: הטעמה משנית על ידי מרכא ביר"ד

לה יד **תְּרוֹמַת לֶסֶף**: טעם נסוג אחור לר"ש

לה כא עליית שני

לה לב **וְלִחְשֹׁב מַחֲשָׁבָת**: החי"ת הראשונה בשווא נח והשנייה בחטף פתח

לה כה **חֲכָמַת-לֵב**: החי"ת בפתח ולא בקמץ קטן כי הוא שם התואר ולא שם העצם. בפסוק לה **חֲכָמַת-**

לֵב החי"ת בקמץ קטן והמחליף ביניהם משנה משמעות

לה לא **וַיִּמְלֵא אֹתוֹ**: להיזהר מהפסוק המקביל בכי-תשא (לא ג): **וַאֲמַלֵּא**

לה לה **חֲכָמַת-לֵב**: חי"ת בקמץ חטוף ולא בפתח

לה ל עליית שלישי

לו ב **לְקַרְבָּהָ**: הקו"ף בקמץ קטן והר"ש בשווא נח על אף שהבי"ת אחריה רפה

לו ד **אִישׁ-אִישׁ מִמֶּלֶאכֶתָּו**: במקף מרכא טפחא, לא במרכא תביר טיפחא כפי שמופיע בחלק מהדפוסים

לו ו **אֶל-יַעֲשֹׂו-עוֹד**: העמדה קלה ביר"ד מפני הגעיה שם

לו ח עליית רביעי

שֵׁשׁ מִשְׁזָר: בשתי המילים חמש אותיות שיניות, צריך להיזהר שהזי"ן לא תיבלע

פס' ט-טז: כאשר המילה 'אחת' מוטעמת באחד המפסיקים העיקריים, סו"פ, אתנח, זקף או סגול **אֶחָת**,

בשאר המקרים **אֶחָת** חוץ מפס' טז **מִדָּה אֶחָת**

לו יא **לְלֹאֲתָ**: געיה תחת הלמ"ד הראשונה והלמ"ד אחריה בשווא נע

לו יד **לְלֹאֲהֵל**: הלמ"ד בשווא נע ולא בקמץ

לו כ עליית חמישי

לו כז **וְלִירְכָתִי**: געיה תחת הוא"ו והלמ"ד בשווא נח¹ לשים לב כאן הכ"ף דגושה. בפסוק הבא היא רפויה

¹ הובהר כבר שיש געיות הבאות בהברה סגורה.

לו כח לִמְקַצֶּעַת: הצד"י בשווא נח. בִּירְכָתִים: כאן הכ"ף רפויה. עם זאת הרי"ש בשווא נח

לו לד אֶת-הַבְּרִיחַ: הבי"ת בשווא, לא בקמץ (כפי ששגור בפי רבים)²

לז ג וַיֵּצֵק לוֹ: אין הטעם מונח נסוג אחור ליר"ד והצד"י רפויה

לז ט סְכָכִים: הכ"ף הראשונה בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהספרים

לז טז הַקְּשׁוֹת: שי"ן שמאלית

לז יז עליית ששי

לח א עליית שביעי

וְחַמֶּשׁ-אַמּוֹת: העמדה קלה בחי"ת מפני הגעיה שם

לח ד כִּרְכַּבּוֹ: הבי"ת אינה רפה אלא מודגשת בדגש חזק!

לח ה בְּאַרְבַּע הַקְּצוֹת: יש להקפיד על הפרדת התיבות שלא יישמע לשון זכר 'בארבעה'

לח ח בְּמִרְאֵת: הבי"ת בשווא והמ"ם אחריה רפויה³

לח כ וְכָל-הַיְּתִדֹת: היר"ד בשווא נח. וְלַחֲצָר: העמדה קלה בלמ"ד להבחין בין מיודע (מנוקד בסגול) לבין לא מיודע (מנוקד בשווא)⁴

קריאת שקלים

ל יב וְלֹא-יְהִיָּה בָהֶם נֶגֶף בְּפָקֶד אֲתָם: יש להחיש את קריאת התיבה נֶגֶף להסמיכה

לקודמתה: וְלֹא-יְהִיָּה בָהֶם נֶגֶף - בְּפָקֶד אֲתָם

ל טו וְהִדֹּל לֹא ... לְתֵת אֶת-הַרְוִמָת: יש להקפיד על הפרדת התיבות

הפטרת שקלים מלכים ב יב:

ב צְבִיָּה: הצד"י בחירק הבי"ת בשווא נח והיר"ד בקמץ⁵

ה אֲשֶׁר-יֹבֵא: במקף ולא בקדמא; בְּסָף נִפְשׁוֹת: מרכא טיפחא.

י אֲרֹן אֲחָד: האל"ף בחטף פתח⁶. וְנִתְּנוּ-שָׁמָּה: געיה בנו"ן הראשונה

יב הַמִּתְּכָן: המ"ם בשווא נע ולא בחטף⁷

יג לְחִזָּק אֶת-בֵּדֶק בֵּית-ה' : טפחא בתיבה לְחִזָּק. לְחִזָּקָה: החי"ת בקמץ קטן ואין מפיק בה"א

יד יַעֲשֶׂה: העמדה קלה ביר"ד מפני הגעיה שם

ראשון של פקודי

לח כא אֵלֶּה פְּקוּדֵי: אף על פי ששם הפרשה: פקודי, יש לזכור שכאן הפ"א רפויה. עֲבַדְתָּ הַלְוִיִּם:

אין געיא בה"א, גם אם בחלק מהחומשים מוסיפים געיא, השווא בלמ"ד נח

² לא להחליף עם לוֹיִתָּן נֶחֱשׁ בָּרַח (ישעי' כז א)!!

³ הקורא בפתח ודגש עלול להחליף משמעות (המראות של הנשים הצובאות, ולא שהמראות עצמן צובאות!).

⁴ לו הייתה הלמ"ד בשווא הו"ו לפני היתה בקיבוץ: ול

⁵ יש משתבשים בשם זה לקרוא צְבִיָּה.

⁶ וכן בפסוק המקביל בדברי הימים ב כד ח

⁷ החטף במ"ם בכתר ארם צובא אינו מותיר ספק שיש לקרוא בשווא נע.

לה ב מהחוכרת תורת הבטחון ויקהל פב המפרשים עמדו על לשון הקרא מדוע כתיב: "ששת ימים תעשה מלאכה", שפי של תעשה – היינו שתהא המלאכה נעשית מאלה. ולכא הול"ל "ששת ימים תעשה מלאכה", שפי של "תעשה", היינו שאתה תעשה מלאכה ששת ימים.⁸ עוד הק' המפרשים, מדוע נוגע זה – "ששת ימים תעשה מלאכה", לחובת שביתה ממלאכה ביום השביעי. הרי התורה מצווה לשבות ממלאכה ביום השביעי, אפילו אם לא עשה מלאכה בששת ימים, דהרי שביתה ממלאכה ביום השבת אינו תלוי בזה שעשה מלאכה ששת ימים.

עבודת יום השבת – אמונה בה'

המפרשים כתבו שני מהלכים לבאר הענין. וקודם כל יש לבאר מהו עצם עבודת יום השבת. הנה נצטוונו בתורה הקדושה בכמה מקומות לשמור את השבת ולא לעשות שום מלאכה ביום השבת "זכר למעשה בראשית"¹⁰. והיינו כיון שהשי"ת ברא את העולם בששת ימים, ונח ביום השביעי, ע"כ בכל שבוע אנו עושים מלאכה לששה ימים, וביום השביעי הוא יום שבת קודש, ואין אנו עושים שום מלאכה. נמצא, שעצם יום השבת הוא לקבוע בלבנו עיקר האמונה שהשי"ת הוא הבורא עולם.

ויש להרחיב הדברים, שלא די להאמין רק שהשי"ת ברא את העולם, אלא חובה הוא להאמין שהשי"ת הוא ג"כ המנהיג את כל העולם כולו. דאיתא בגמ' (פסחים ק"ז, ב): "אמר רב אחא בר יעקב: וצריך שיזכיר יציאת מצרים בקידוש היום. כתיב הכא: לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם הַצֵּאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ (דברים טז, א) [וכתיב התם: זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (שמות כ, ז)], ע"כ. הרי מבואר בגמ' שיש חיוב להזכיר "יציאת מצרים" במצות קידוש, שהוקש זכירת יציאת מצרים לזכירת שבת. ודברי הגמ' צ"ב, מדוע יש חובה בכל שבת ושבת להזכיר יציאת מצרים? ונראה לבאר הדמיון בין זכירת שבת לזכירת יציאת מצרים. דהנה עיקר יסוד חובת שמירת שבת מיוסד על יסוד האמונה בהשי"ת, שהשומר שבת הרי הוא מודה, ומעיד, שהשי"ת ברא את העולם בששת ימים ונח ביום השביעי. וידוע מה שהקשו המפרשים¹¹ על מה דכתיב (שמות כ, ב): "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים", דמדוע כתיב: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ולא כתיב: "אשר בראתי שמים וארץ"? ותירצו המפרשים, דאפילו הכופרים והאפיקורסים מודים שהקב"ה ברא את העולם, רק שהם מאמינים שהעולם נהג על פי דרך הטבע, ובשליטת המזלות, וכדומה. ואינו נהג בשליטתו והשגחתו של השי"ת. ועל זה נאמר: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" – ר"ל, דמיעקרי האמונה הוא להאמין בהשגחה פרטית, שהעולם נהג לגמרי בהשגחת הקב"ה, והוא השליט על כל הבריאה, ואינו נהג כלל על פי דרך הטבע, ואין שום כח לכוחות הטבע. וזה נתגלה לנו ביציאת מצרים, שהקב"ה גילה השגחתו לעיני כל, שאין שום טבע בעולם, והשי"ת הוא המנהיג את כל ענייני הטבע, וברצונו הוא "כל יכול" לשנות את הטבע כרצונו.

וא"כ י"ל, דלפי זה מובן היטב מדוע חייב להזכיר יציאת מצרים בקידוש. דשבת קודש מיוסד על עיקר יסוד האמונה שהשי"ת ברא את העולם, אמנם לא די להאמין שהשי"ת ברא את העולם, שכל זמן שאינו מאמין שהוא ית' עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, והשי"ת הוא השליט על כל הבריאה, ומנהיג כל ענייני הטבע, עדיין אינו מאמין לגמרי בעיקרי האמונה. וע"כ

⁸ א"ה. אמנם יש מקרא שיש ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת (שמות כג, יב)

⁹ א"ה. יש פוסלים צירוף זה של 'אפילו אם' כי 'אם' כלול כבר במלה אפילו [=אף לו], אבל התרגלו לזה על דרך הלועזית למשל באנגלית even if. נראה להכשיר ביטוי זה.

¹⁰ ביטוי מופיע כמה פעמים בתפילות שבת ובקידוש (וזכרון למעשה בראשית). 'מעשה בראשית' מוזכר גם בברכת יוצא אור של קריאת שמע שחרית כל יום. וידועה המשנה בתחילת פרק שני של חגיגה 'אין דורשין.... ובמעשה בראשית'....

¹¹ ע'י ראב"ע שזו שאלה ר' יהודה הלוי, וע'י בספר הכוזרי (מאמר א כה).

אנו מזכירין "יציאת מצרים" בקידוש בכל שבת ושבת, להורות על האמונה שאנו מאמינים בהשגחת השי"ת, שכל קיום הבריאה הוא אך ורק בהשגחתו, והוא השליט על הכל, שהוא בעל הכוחות כולם, ואין שום טבע כלל.

לה יא אֶת-הַמִּשְׁכָּן אֶת-אֹהֶל־וָאֵת-מִכְסָּהוּ אֶת-קַרְסָּיו וְאֶת-קַרְשָׁיו אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-עַמּוּדָיו וְאֶת-אֲדָנָיו: הנה הקרסים היו ביריעות המשכן והאהל שבגג המשכן, והקרשים והבריחים הם בדפנות המשכן, וא"כ קשה למה חיברו את הקרשים עם הקרסים ולא עם הבריחים, [ויטעימו: אֶת-קַרְסָּיו - וְאֶת-קַרְשָׁיו אֶת-בְּרִיתוֹ¹² - אֶת-עַמּוּדָיו וְאֶת-אֲדָנָיו:].

ונראה שכיון שהבריחים לא נראו מבפנים, והם רק החזיקו את הקרשים, ראוי לכותבם בסוף, והפסוק מסורס, וכאילו שכתוב יאת קרסיו ואת קרשיו את עמודיו ואת אדניו ואת בריחיו, [והטעם שהפסוק כתוב בצורה זו, הוא מצד הסמיכות בפועל, שהבריחים היו עם הקרשים]. וכשהפסוק מסורס, דרך הטעמים שלא לחבר את החלק שכתוב שלא במקומו [דהיינו יאת בריחיו] עם הקטע שלפניו, אלא דרכו להתחבר ביחד עם הקטע שאחריו.

לה יז-יח אֶת קַלְעֵי הַחֹצֵר אֶת עַמּוּדָיו וְאֶת אֲדָנֶיהָ וְאֶת מִסְּדֵי שַׁעַר הַחֹצֵר: אֶת יִתְדֵי הַמִּשְׁכָּן וְאֶת יִתְדֵי הַחֹצֵר וְאֶת מִיתְרֵיהֶם הָרַב יַעֲקֹב לְיֹפֶר נֹר"ו. מישהו שאל אותי מדוע האדנים והמיתרים והיתדות נקראים 'אדני החצר' 'מיתריו ויתדותיה' וכיוצא בזה. הרי החצר היא השטח המוקף בגדרות, לא הגדרות עצמן. וכל הרכיבים האלו קשורים לגדרות. אפשר אולי לומר 'אדני עמודי החצר' אבל לא 'אדני החצר'.

עלו בדעתי שני פתרונות. האחד – פשוט, אדני החצר היינו האדנים מהסוג המשמש בחצר, ולא אלו של המשכן.

השני – וזה יותר מעניין. אולי המילה 'חצר' פירושה הוא הגדר שמקיפה את השטח! דומה ל'חצרין דען' שהוא תרגומו של גדרות צאן. השורשים חטר / חצר קרובים. ואולי אפילו ה'ט' הארמית היא ממש אותו עיצור, כמו צפורן / טופרא וכדומה. ואם כנים הדברים, נמצא שהמילה 'חצר' היא מסוג המילים שמשמשות הן לתיאור השטח והן לתיאור גבולותיו, כמו גבול ותחום שמשמשות הן לתיאור השטח והן לתיאור גבולות השטח.

מה דעתכם? יעקב לויפר

המשך הרב לויפר. שישו בני מעי פסוקים מפורשים הם

1. שמות מ ח וְשִׁמְתָּ אֶת-הַחֹצֵר סָבִיב

2. שמות פרק מ לג וַיָּקָם אֶת-הַחֹצֵר סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ

אוריאל. יפה! וכן פירש ר"ע (עמוס) חכם בפקודי פרק מ פסוק ח

אפשר להמשיך הלאה למאמרו של פרופ' יואל אליצור, שה"דיר" [א"ה. בניקוד צירי דיר, לא דיר] הוא היקף, כמו "זר".

דויד כוכב. גם הרוכלין המחזרין בעיירות הם המסתובבים בעיירות. חילוף זהוב צהוב. לשון סיבוב. חצר – גדר סביב. חזר – סובב.

ר' שמעון שפירא נר"ו. איך יש יתישבו וְחִצְרֵיהָ (יהושע טו, מה ועוד) וְחִצְרֵיהָ (יהושע יג, כג ועוד) לפי זה. יש הרבה חצרים לערים – העיר וחצריה. דהיינו הבתים שחוץ לחומת העיר [כמו שהיה בירושלים, שהתיישבו מחוץ לעיר, ומאוחר יותר הקיפו גם אזור זה

¹² וזה קשה קצת גם על לשון הפסוק, שלכאורה היה ראוי לומר יאת קרשיו את קרשיו ואת בריחיו.

בחומה, ושוב יצאו מהחומה, ושוב בנו חומה, ואם אני לא טועה גם מחוץ לחומה השלישית היו בתים).

ממש עכשיו שמתי לב, שעזרה וחצר הם משרשים מקבילים, שכן יש חילוף ח-ע וחילוף צ-ז. [א"ה. מזכיר את שיטת הר"ש הירש]
דויד כוכב בהחלט מתקרב, כדלהלן:

<http://www.daf-yomi.com/DYItemDetails.aspx?itemId=7479>

יעקב לויפר. החצרים זה משהו אחר לגמרי. אני לא יודע.

אבל קח בחשבון שיש שלוש צד"י, ושתי ח', כך שלא חייב בכלל להיות אותו השורש. למשל – אם חצר=גדר היא אכן בצד"י-ט' (כהוכחת הלשון 'חטרין דען') אז ערי החצרים עדיין יכול להיות אחד משני הצד"י האחרים. ולך תדע מהי החי"ת, אם לועית או חיכית.

ממני. מנסה לחשוב

יש משכן - יריעות תכלת וארגמן.....

למשכן יש מכסים של עזים ותחש ואילים מאדמים, יש לו קרשים וברחים.

למשכן היריעות יש גם בריחים עמודים ואדנים ואף יתדות.

כל אלה משויכים ליריעות התחתונות, אין ספק שמיוחסים גם לקרשי המשכן.

כמו כן, גם לחצר יש קלעים עמודים מיתרים ואדנים. לא צריך להזקק לפירושים מפתיעים, אע"פ שיתכן שהן נכונים לעצמם.

לה כ מהחוברת דרך הבעש"ט¹³ ויקהל פב ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה

שואל היבאר מים חיים: וכי לא ברור שלאחר שלימד משה את הלכות המשכן והלכות שבת הם יצאו מאוהלו של משה ויחזרו למקומם? מה המסר שיש לנו בפסוק הזה "שיצאו כל עדת ישראל מלפני משה?"

א"ה. רק שאלת היבאר מים חיים מוצגת כאן, אבל מובאת כאן תשובה אחרת בנויה על הרב דסלר ז"ל. לכן מובאים כאן דברי באר מים חיים שמות פרשת ויקהל

והענין ידוע כי הצדיקים נקראים אנפי שכינתא כמו שאיתא בזוה"ק (תרומה קס"ג ב) לפי שמאיד בהם אור השכינה כביכול ובפרט על משה רבינו ע"ה שקרן עור פניו עד שנתיראו לגשת אליו. ונמצא תמיד כאשר היו ישראל עומדין לפני משה ודאי שלא היה אחד מהם רוצה לצאת מאתו כל עוד שהיה יכול לעמוד אצלו, כי מי ילך מהנאות מראות זיו השכינה, ואפילו בדורותינו אנו רואין אם אחד בא לקבל פני צדיק הדור אם היה יכול היה עומד לפניו כל היום לא היה מתיגע כי זה ממש כראות פני אלהים כביכול, ומכל שכן אור פני משה.

ואמנם כאשר אמר להם משה מעשה המשכן כי ה' יבוא לדור אתם בריש גלי לעין כל בבית אשר יבנו לשמו, וכאומרו להלן (ויקרא ט, ד) כי חיוס ה' נראה אליכם ונאמר ויבא כבוד ה' אל כל העם (פס' כג), ויזכה כל אחד לראות כבוד ה' ממש בהתגלות הרבה, אז תיכף ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה, כלומר מלעמוד לקבל ולראות פני משה שהם אנפי שכינתא כי עין בעין יראו בכבוד ה' אשר יהיה בבית הזה, ותיכף יצאו ויבואו כל איש וגו' הביאו את נדבת ה' בכל לבב שיזכו להיות ה' בעצמו ובכבודו נראה אליהם.

שאלה נוספת: מדוע הקדים משה רבנו בפרשת 'ויקהל' את שמירת השבת לתרומת המשכן? צריך לומר שיש לנו כאן מסר יחודי מאוד שצריך ללוות אותנו עד היום:

¹³ ממשיכי הרב אשר פריינד ז"ל. אינני רואה קשר מיוחד לבעל שם טוב בדבריהם.

ה'מכתב מאלהיו מסביר ששורש הפגם של עם ישראל בחטא העגל היה: **שעם ישראל ראו לנגד עיניהם את משה רבנו**. הוא שהוציאם ממצרים! הוא שקרע להם את היסוד! הוא הוציא להם מים מהסלע וכו' וכו'. כשהם פתאום קלטו שהוא לא יורד מההר, (שהרי טעו בחשבון הימים כידוע) הם איבדו את העשתונות וביקשו **תחליף למשה**. כלומר שהפגם שהיה לעם ישראל בחטא העגל נבע כי הקשר שלהם לבורא עולם אמנם היה דרך הצדיק שהוא משה, אבל הם טעו לחשוב שגם למשה רבנו עצמו יש לו כוח, יש לו עוצמה. וכשמשה רבנו נעלם להם הם 'נפלו מהרגליים', נפלו מהכיסא.

מכיוון שהמשכן **בא לתקן את חטא העגל**, ומכיוון שחטא העגל קרה בגלל שהם יחסו למשה רבנו כוחות, כאילו יש לו יכולות, שזה הרי גרם להם להתבלבל כשהוא לא חזר, לכן משה רבנו קודם כל עכשיו לפני שהוא מצווה אותם על המשכן, מצווה אותם על שמירת השבת. **כי שבת עניינה להשיב את הכל להשם**. שבת, זה לקחת את כל העשייה הנפלאה שהייתה לך כל השבוע ולהשיב אותה אל השם! שזה השם עושה את הכל ולא אתה. רק כשאתם תבינו את זה אתם תוכלו לתקן את חטא העגל. אומרת התורה **וַיֵּצֵא כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה** לאחר שהבינו את המסר של משה הם 'השתחררו' **ממשה**, הם הבינו שזה לא משה. זה השם עושה את הכל, משה הוא רק צינור. הם **יצאו** מהתפיסה הזאת ומהחשיבה שמשה רבנו עושה פה משהו. הם קלטו שזה השם! כאן הם בעצם תיקנו את השורש של הפגם שהיה להם בחטא העגל ועכשיו הם יכולים להתחיל לתרום למשכן.

לו א הרב גור אריה צור נר"ו **וַעֲשֵׂה בְּעֵלְאֵל וְאַחֲלִיָּאב וְכָל אִישׁ חָכֵם לֵב אֲשֶׁר נָתַן ה' חָכְמָה וְתִבְוֹנָה בְּחָכְמָה וְגו'** יש ליתן טעם מדוע אמר חכמה ותבונה בַּחֲכָמָה, ולא בַּהֶם. ועל דרך הרמז והצח יש לומר, אל תקרי בַּחֲכָמָה אלא בַּחֲכָמָה. כאן רמזה התורה על החכמה והתבונה אשר תבדיל בין האדם ובין הבהמה. שאם חכמה ותבונה בו הרי הוא אדם. ואם אין חכמה ותבונה בו הרי הוא בַּחֲכָמָה. **א"ה**. דעת לנכון נקל, שאדם המשתמש בחכמה ותבונה שלו שהם כלים להבדילו מהבהמה, לדברים מזיקים, הרי הוא גרוע מהבהמה, ונבלה טובה ממנו.

לו ג **וְהָם הָבִיאוּ אֵלָיו עוֹד וְדָבָר בְּבִקְרָב בְּבִקְרָב**. נאמר במשכן בְּבִקְרָב ונאמר **בְּבִקְרָב** בְּבִקְרָב. ללמד על הַפֶּתַח הַטּוֹב להקב"ה שזו ומפרנס אותם במון. וכשם שבמון לא טרחו, ורק לקטוהו בבקר בבקר, כן הודיעו בזה כי זהבם וכל אשר להם אינו שלהם וכאמרום כי ממך הכל, ומידך נתנו לך.

ועל דרך הסוד, המילה **וְהָם** תרמוז על שם קדש מע"ב שמות, לפי השיטה השלישית במובא בגליון לפ' בשלח, שמות יד, פסוקים יט-כא' הנקראים על שם תחילתם **וַיֵּסַע וַיָּבֹא וַיֵּט**. ומהם יוצא השם הק' והם. הוא המלאך הממונה לסייע להם להביא נדבתם בזריזות הראויה, כפי שאמרו (בבלי שבת קד א ועוד) הבא ליטהר מסייעין אותו. לכן נאמר **וְהָם הָבִיאוּ אֵלָיו וְגו'**.

וכן מובא במסכת שבת (קד.) דְּרָשׁוּ תִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּי מִ"ט כְּרַעֲיָה דְקו"ף תלויה, מדוע רגל האות קוף תלויה ואינה נוגעת בגגה, ומדוע האות רי"ש שאחרי מופנה גבה לות קו"ף. כי האות קוף תוֹרָה על קְדוּשָׁה, והאות ריש תוֹרָה על רִשְׁעָה, דאי הדר ביה ליעול בהך, שאם יחזור בו הרשע מרשעותו יכנס מיד אצל הקדוש ב"ה, ובינתיים עד שהרשע חוזר בתשובה פניו אינם כלפי הקדושברוך הוא כי אין הוא מביט בפני אדם רשע. ובכל אופן, אם חוזר בתשובה מיד יקבלו ויכניסוהו תחת כנפיו דרך הפתח שבגג הקוף. לכן הרגל אינה מחוברת לגג. והיינו דאמר ריש לקיש בא ליטהר מסייעים אותו.

והוא סוד המדרש המובא לעיל נתאווה הקב"ה שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים. להיות ה'זוהר' שוכן בתוך ה'דיס'.

ועוד יש להרחיב ולומר: מידת המלאכה היא כמידת הדין, שהוא בגבול ותכלית, אשר ממנה תוצאות חיים להעניק השפע ברחמים מעבר לגבולות, והוא הסוד של לפנים משורת הדין. שורת הדין היא ה'דיס', והלפנים משורת הדין הוא ה'זוהר'.

והוא הצירוף של א-ל שד"י. שד"י שאמר לעולמו די, שיש בהם דיוק וגבול ותכלית, ואין להותיר ואין להחסיר, כה'דיס', והמידה א-ל היא מידת החסד אשר היא בלא גבול ותכלית, כה'זוהר'. הנשפע עלינו ע"י העתרת התערותא דלתתא. וזו אשר היתה תכלית המשכן, שע"י המלאכה ה'דיס' היה שפע שכינה הקדושה של "זוהר".

ועל דרך הרמז יש לומר, שהמשכן הוא דוגמת העולם. והאדם הוא עולם קטן. וכן באדם, גופו נמצא בהגבלה, אך נשמתו מגעת עד כסא הכבוד. ולכן ה'דיס' יורה על גופו, וה'זוהר' יורה על נשמתו. שיתרה היא על גופו להשיג השגות עליונות בטהרה.

והוא נס הבריאה כמובא באוה"ח הק' שה'זוהר' נבלע ב'דיס'. כן הנשמה כביכול כאילו נבלעת בגוף.

ועוד ירמוז על הנשמה היתרה בשבת, כאשר ישבות האדם בשבת ויקיים ה'דיס', תאיר בו הנשמה היתרה של "זוהר".

מן לחכם ויחכם-עוד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליונו מופיע

שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אם אתה מתעניין

בהגטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל בנושאים לשוניים

בכתובת: info@maanelashon.org

☺ בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכתבים ☺